

MAGDALENA B. KRÓL

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

e-mail: magdalena.krol@up.krakow.pl

ORCID 0000-0003-4866-0385

POLITYKA NAUKOWA PAŃSTWA A KIERUNKI ZMIAN W POLSKICH CZASOPISMACH NAUKOWYCH Z OBSZARU ZARZĄDZANIA W LATACH 2001-2020

Magdalena B. Król – doktor nauk humanistycznych w zakresie nauki o zarządzaniu. Adiunkt w Katedrze Kultury Informacyjnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Autorka książki *Skuteczne zarządzanie projektami a kompetencje interpersonalne*. Zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się z jednej strony, wokół zagadnień związanych z wzajemnymi wpływami teorii i praktyki w zarządzaniu, ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania informacją w obszarze kultury, z drugiej zaś – z kierunkami zmian w kształceniu akademickim w obszarze nauki

o komunikacji społecznej i mediach. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi w obszarze projektów kulturalnych.

SŁOWA KLUCZOWE: Czasopisma naukowe. Czasopisma hybrydowe. Zarządzanie. Lista MNiSW.

ABSTRAKT: **Teza** – Czasopisma naukowe stanowią jedno z podstawowych narzędzi komunikowania się w świecie nauki. Ostatnie dwie dekady, za sprawą dynamicznego rozwoju Internetu, technologii informacyjno-komunikacyjnych i cyfryzacji mediów, spowodowały bardzo daleko idące przeobrażenia czasopism naukowych na świecie, nie znajdujące precedensu. **Cel** – Określenie przebiegu dotychczasowych zmian zachodzących w polityce wydawniczej czasopism z obszaru zarządzania oraz wskazanie trendów w tym zakresie. Znalezienie odpowiedzi na postawione pytanie badawcze – w jakim kierunku rozwiną się czasopis-

ma naukowe z obszaru zarządzania wydawane przez polskie ośrodki naukowe?

Metoda – Badanie materiału źródłowego – zawartości stron internetowych wybranych czasopism naukowych z obszaru zarządzania. **Wnioski** – Przeprowadzone badanie polskich czasopism naukowych z obszaru zarządzania ujawniło, że zmiany w polityce wydawniczej dokonują się w różnych obszarach: struktury czasopisma, zawartości, języka wypowiedzi, form publikacji oraz dystrybucji i finansowania. Modyfikowane są systemy i narzędzia zarządzania treścią w czasopiśmie, następuje systematyczna profesjonalizacja procesów redakcyjnych, pojawiają i rozwijają się nieznane bądź mało do tej pory znane kompetencje.

WPROWADZENIE

Czasopisma naukowe stanowią jeden z najważniejszych środków komunikowania się uczonych między sobą. Wielu z nich nie potrafiłoby wyobrazić sobie bez nich świata nauki, ponieważ, jak pisze Rafał T. Prinke „czasopismo nie jest bowiem tylko narzędziem nauki, ale przede wszystkim rytuałem odprawianym przez uczonych (...) i jak każdy rytuał, instytucja czasopisma naukowego tworzy i utrzuca tożsamość jego uczestników” (Prinke, 2010, s. 146). Prawie niezmienione co do swej pierwotnej formy przetrwały aż do początku XXI wieku, kiedy to, za sprawą dynamicznego rozwoju Internetu i technologii informacyjno-komunikacyjnych, czasopisma naukowe na całym świecie zaczęły ulegać radykalnym przeobrażeniom.

Aby przyjrzeć się zmianom, zachodzącym w czasopismach naukowych wszystkich dyscyplin, podjęte zostało badanie skoncentrowane na wąskim wycinku wybranych czasopism z obszaru zarządzania. Wybór tej właśnie grupy czasopism nie był przypadkowy, lecz podyktowany zainteresowaniami naukowymi autorki tekstu, reprezentującej „nauki o zarządzaniu”. Do badania wyselekcjonowano 11 pism wydawanych przez ośrodki naukowe w Polsce, o polskojęzycznym tytule zawierającym słowo „zarządzanie”, obecnych na liście czasopism punktowanych opublikowanej w grudniu 2019 r. przez MNiSW (2019): „Zarządzanie w Kulturze” („ZwK”: ISSN 2084-3976), „Zarządzanie Mediami” („ZM”: ISSN 2354-0214), „Zarządzanie Publiczne” („ZP”: ISSN 2658-1116), „Zarządzanie Zasobami Ludzkimi” („ZZL”: ISSN 2543-4411), „Problemy Zarządzania” („PZ”: ISSN 2300-8792), „Studia i Materiały. Wydział Zarządzania Uniwersytet Warszawski” („SiM WZUW”: ISSN 1733-9758), „Organizacja i Zarządzanie. Kwartalnik Naukowy” („OiZ KN”: ISSN 1899-6116), „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, seria: Organizacja i Zarządzanie” („ZN PŚ”: ISSN 1641-3466), „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej – seria „Organizacja i Zarządzanie” („ZN PP”: ISSN 0239-9415), „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” („ZN WSH”: ISSN 1899-8658), „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humani-

stycznego w Siedlcach, seria: „Administracja i Zarządzanie” („ZN UP-H”: ISSN 2082-5501).

Celem badania było dokonanie przeglądu i analizy porównawczej wybranej grupy czasopism pod kątem zasad ich funkcjonowania w ostatnich 20 latach. Dzięki zgromadzonemu materiałowi badawczemu możliwe było znalezienie odpowiedzi na postawione pytania: jak dotychczas przebiegały zmiany w polityce wydawniczej i czy można wskazać jakieś trendy w tym zakresie – w jakim kierunku rozwiną się czasopisma naukowe z obszaru zarządzania wydawane przez polskie ośrodki naukowe? Metodą badawczą, najważniejszą z punktu widzenia osiągnięcia zamierzonych celów, była analiza jakościowo-ilościowa materiału źródłowego, udostępnionego na stronach internetowych czasopism.

CZASOPISMA NAUKOWE – GENEZA, ROLA, MODELE

Geneza wydawnictw naukowych wywodzi się z formy korespondencji pomiędzy uczonymi skupionymi w tzw. kolegiach Boyle’a w Anglii w XVII wieku (Oppenheim, 2000, s. 361; Meadows, 1998, s. 5). Na przełomie XVIII i XIX wieku dokonała się ewolucja czasopism naukowych, natomiast w Polsce ich rozkwit przypada na pierwszą połowę XIX wieku. Warty zaznaczenia jest fakt, że wydawanie czasopism związane było z inicjatywami jednostek lub grup, które już wówczas nie dysponowały wystarczającymi środkami finansowymi na ten cel, co nie zapewniało trwałości wielu wydawnictwom.

Fundamentalnym kryterium wyodrębnienia tej grupy czasopism jest periodyczność, „czyli regularność ukazywania się najczęściej miesięczna, kwartalna i roczna. Jednakże o przynależności do grupy periodyków naukowych decyduje głównie struktura, podział na część naukową (artykuły, rozprawy) i sprawozdawczo-informacyjną (...), a także zespół przekazywanych treści i funkcja, czyli prezentacja wyników najnowszych odkryć oraz dokonań w danej dyscyplinie, polemika w zakresie oceny i wartościowania najnowszych osiągnięć” (Wrona, 2005, s. 18).

Współcześnie rolą czasopism naukowych jest „utrwalanie i upowszechnianie oryginalnych wyników badań naukowych; odgrywają istotną rolę w procesie integracji kręgów ludzi związanych zawodowo z nauką” (Pisarek, 2006, s. 26).

Ukształtowana w ciągu niespełna trzech stuleci forma czasopisma naukowego wydaje się współcześnie nie wystarczająca, nie nadążająca za dynamicznym rozwojem technologii informatycznych i nowych mediów, które z jednej strony, są dodatkowym, pojemnym i pomocnym kanałem ich rozpowszechniania, z drugiej jednak, tworzą zupełnie nowe, sobie tylko właściwe formy ich tworzenia i funkcjonowania, marginalizując formy tradycyjne.

W ostatnich latach obserwuje się wśród wydawców zwrot ku czasopismom elektronicznym, które definiowane są jako „wydawnictwa ciągłe, wydawane w formie elektronicznej – zapisane cyfrowo i dostępne na ekranie komputera” (Drabek, Pulikowski, 2006, s. 1). Literatura przedmiotu wyróżnia modele wydawnictw elektronicznych (Gogiel-Kuźmicka, Kierejczuk, 2020, s. 93):

- elektroniczne,
- elektroniczne z ograniczoną dystrybucją w postaci drukowanej,
- drukowane posiadające formę elektroniczną,
- posiadające jednocześnie dwie podstawowe formy – elektroniczną i drukowaną.

Dzięki propagowaniu idei otwartego dostępu do zasobów wiedzy, w tym czasopism naukowych, osiągnięcia współczesnej nauki rozpowszechniane są szybko i bez żadnych ograniczeń co do miejsca i czasu.

CZASOPISMA NAUKOWE Z OBSZARU ZARZĄDZANIA

Na obecny kształt i kondycję polskich czasopism naukowych z obszaru zarządzania, ale także innych dyscyplin znaczący wpływ mają decyzje polityczne, w tym uwarunkowania prawne i organizacyjne, a także rewolucja technologiczna, z dynamicznym rozwojem Internetu i nowych mediów. Kolejne reformy szkolnictwa wyższego w Polsce: proces boloński i Krajowe Ramy Kwalifikacji, Konstytucja dla Nauki spowodowały widoczne zmiany w wydawniczym nurcie czasopism naukowych w Polsce.

Czasopisma naukowe z obszaru zarządzania stanowią na świecie liczną grupę czasopism. W samym „wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów” opublikowanym przez MNiSW (MNiSW, 2019a) znajduje się 649 czasopism (słowo filtrujące: „management”), w tym kilkanaście wydawanych przez polskie ośrodki naukowe.

W Polsce czasopisma naukowe z obszaru zarządzania wydawane są przez różne ośrodki naukowe – publiczne szkoły wyższe, instytuty badawczo-naukowe, uczelnie niepubliczne. Przyjmując różne kryteria podzielić je można na czasopisma:

- punktowane z tzw. listy ministerialnej vs pozostające poza wykazem,
- z tytułem polskojęzycznym (teksty polskojęzyczne i obcojęzyczne) vs anglojęzycznym (wyłącznie teksty anglojęzyczne),
- o długoletniej tradycji (wydane przed rokiem 2000) vs nowe,
- płatne (opłata za opublikowanie artykułu) vs bezpłatne,
- o otwartym dostępie vs ograniczonym.

Powyższy podział nie jest wyczerpujący, stanowi jednak pewne uporządkowanie czasopism z obszaru zarządzania funkcjonujących na naukowym rynku wydawniczym.

Najnowsza reforma szkolnictwa wyższego wprowadziła zmiany, które w znaczący sposób wpłynęły i wciąż wpływają, na kształt i funkcjonowanie czasopism naukowych z obszaru zarządzania. Po pierwsze – w nowym podziale dziedzin i dyscyplin naukowych, dyscyplina nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk humanistycznych) przestała istnieć. Przypisana została do dyscypliny „nauki o polityce i administracji” (dziedzina nauk społecznych), zaś dawne nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk ekonomicznych) do „nauki o zarządzaniu i jakości” (dziedzina nauk społecznych) (MNiSW, 2018a). Po drugie – utworzony przez MNiSW wykaz czasopism punktowanych objął, w założeniu, czasopisma prezentujące najwyższy poziom naukowy i edytorski. W istotny sposób zaczął on kształtować potencjał publikacyjny każdej dyscypliny, zwłaszcza w kontekście parametryzacji dyscyplin naukowych, która decydować ma o wysokości przyznanego podmiotowi na działalność naukową w danej dyscyplinie dofinansowania na kolejny okres parametryzacyjny. Tematem na odrębne opracowanie pozostają czasopisma, które nie znalazły się w ministerialnym wykazie, ale wciąż (przynajmniej w jakiejś części) są istotne dla dyscypliny. Po trzecie – umiędzynarodowienie dorobku polskich naukowców i wprowadzenie ich publikacji do obiegu międzynarodowego stało się priorytetem, co ściśle związane jest z koniecznością rozwoju polskich czasopism naukowych z obszaru zarządzania, i nie tylko.

Utworzenie wykazu czasopism poprzedziło rozporządzenie określające sposób sporządzania wykazów oraz ustalania i przypisywania im liczby punktów. Ocena czasopism naukowych dokonana została na podstawie „analizy obejmującej wyliczone w poszczególnych dyscyplinach naukowych wartości centylowe na podstawie wartości wskaźników wpływu dla czasopism naukowych: Source Normalized Impact per Paper, CiteScore, Scimago Journal Rank, Journal Impact Factor, Article Influence, Category Normalized Citation Impact” (MNiSW, 2018b). Oceny dokonał zespół doradczy ds. opracowania wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych powołany odrębnie dla każdej dyscypliny naukowej (MNiSW, 2019b). Do zadań zespołów należało: przypisanie dyscyplin naukowych czasopismom naukowym i dokonanie oceny wpływu na rozwój nauki czasopism naukowych ujętych w międzynarodowej bazie. Komisja Ewaluacji Nauki sporządziła projekt wykazu czasopism na podstawie przekazanych przez zespoły list czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów i przekazała Ministrowi NiSW.

Czasopisma chcące znaleźć się w przyszłości w „wykazie czasopism punktowanych”, a tym samym mające aspiracje zwiększania swojego potencjału wydawniczego, mogły skorzystać z programu MNiSW pt.: „Wsparcie dla czasopism naukowych” (MNiSW, 2018c), którego „celem jest podniesienie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich umożli-

liwiających wejście polskich czasopism naukowych w międzynarodowy obieg naukowy". Program zakłada finansowanie działań m.in. takich jak:

- zakupy cyfrowych identyfikatorów dokumentów elektronicznych (DOI), oprogramowania do zarządzania pracami edytorskimi i wydawniczymi, programów antyplagiatowych,
- szkolenia redaktorów,
- tworzenie bądź modernizacja strony internetowej czasopisma,
- weryfikacja i korekta artykułów, w tym tłumaczenia na języki obce,
- wynagradzanie osób uczestniczących w realizacji projektu,
- podniesienie poziomu merytorycznego recenzji,
- upowszechnianie informacji o czasopiśmie.

Skuteczne dostosowanie się do wymagań stawianych czasopismom naukowym dodatkowo utrudniła pandemia COVID-19. Interesującą inicjatywę podjęło sześć redakcji, w tym także z obszaru zarządzania, które utworzyły koalicję tematyczną pt. „Kultura i organizacje w czasie pandemii” stanowiącą platformę do dyskusji na temat szeroko rozumianej kultury i świata organizacji w czasie i po pandemii¹, ogłaszając nabór tekstów. Linki do opublikowanych artykułów widoczne są na stronach internetowych wszystkich pism wchodzących w skład koalicji: „Zarządzanie w Kulturze”, „Zarządzanie Mediami”, „Problemy Zarządzania”, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie / Cracow Review of Economics and Management”, „Ekran”, „Santander Art and Culture Law Review”.

CEL, ZAKRES, METODA BADAŃ

Celem badania było dokonanie przeglądu i analizy porównawczej czasopism naukowych z obszaru zarządzania wydawanych przez ośrodki naukowe w Polsce. Dzięki zgromadzonemu materiałowi badawczemu, możliwe było znalezienie odpowiedzi na postawione pytania badawcze:

- jakie trendy zmian można zauważyć w polskich czasopismach naukowych z obszaru zarządzania?
- jak rozwijać się będą polskie czasopisma naukowe z obszaru zarządzania?

Ze względu na dużą liczbę czasopism naukowych z obszaru zarządzania wydawanych przez polskie ośrodki naukowe, zakres badania zawężono, przyjmując jako kryteria wyboru:

1. Polskojęzyczny tytuł funkcjonujący do roku 2019.
2. Słowo „zarządzanie” w tytule, z uwzględnieniem odmian.
3. Obecność w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów ogłoszonym przez MNiSW w grudniu 2019 r. (MNiSW, 2019a).

¹ Więcej o koalicji tematycznej na stronie: <https://www.ejournals.eu/Zarządzanie-w-Kulturze/2021/22-2-2021/> [data odczytu: 28.12.2021].

Do badania wybrano 11 czasopism naukowych z obszaru zarządzania (Tab. 1), które w sposób łączny spełniały wyżej wymienione kryteria.

Metodą badawczą, najwłaściwszą z punktu widzenia osiągnięcia zamierzonych celów, była analiza jakościowo-ilościowa materiału źródłowego, udostępnionego na stronach internetowych wybranych czasopism, w tym – informacje dotyczące profilu pisma, właściciela, podejmowanej tematyki, form wypowiedzi, struktury czasopisma, wytycznych przygotowania tekstu do publikacji, obowiązujących zasad etycznych, procedury recenzowania prac, zasobu archiwalnego czasopism.

CHARAKTERYSTYKA FORMALNO-WYDAWNICZA I TRENDY ZMIAN

Czasopisma naukowe z obszaru zarządzania wybrane do analizy wydawane są przez krajowe ośrodki naukowe o zróżnicowanym charakterze: uniwersytety, politechniki, instytut badawczy oraz niepubliczną szkołę wyższą. Chociaż specyfika każdego czasopisma zawarta została w jego tytule (Tab. 1) to po dokonaniu przeglądu zawartych w nich artykułów można ocenić, że tematem, który łączy wszystkie te pisma, są *social media*. Artykuły poświęcone temu zagadnieniu znajdziemy w każdym z tych czasopism.

Dziewięć czasopism ma przypisaną dyscyplinę „nauki o zarządzaniu i jakości” (jako jedyną lub jedną z kilku). Pozostałe dwa, choć również związane z zarządzaniem, nie mają przypisanej tej dyscypliny (lecz inne), gdyż wywodzą się z dawnych nauk o zarządzaniu w dziedzinie nauk humanistycznych (nie ekonomicznych).

Wszystkie czasopisma, poza „ZM” (40 pkt.), otrzymały 20 punktów (MNiSW, 2019a). Zmianę liczby punktów przyniósł najnowszy Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. – tabela 2 (MEiN, 2021). Siedem czasopism (64%) otrzymało dofinansowanie z programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (MNiSW, 2019c): „OiZ KN”, „ZN PŚ”, „ZP”, „ZZL”, „ZN PP”, „ZN WSH”, „ZN UP-H”.

Najstarszym czasopismem w tej grupie są „ZN PP” wydawane od 1969 r., zaś najmłodszym – „ZM” (2013). Zdecydowana większość czasopism została założona po 2000 r. (82%), tylko dwa powstały przed rokiem 2000 (18%).

Najliczniejszą grupę stanowią kwartalniki – 7 czasopism (Tab. 2), chociaż warto zauważyć, że nie wszystkie z nich od samego początku ukazywały się z tą częstotliwością: „ZwK” było rocznikiem (2000) i dopiero od 2011 r. jest wydawane jako kwartalnik; podobnie „ZN WSH”, które były półrocznikiem (2000) a od 2015 r. są kwartalnikami; 2 czasopisma ukazują się jako półroczniki, a 1 pismo jako dwumiesięcznik; z kolei „ZN PŚ” są wydawane nieregularnie (2012: 4 numery; 2018: 18 numerów). Kwartalnia

Tabela 1. Wybrane do badania czasopisma naukowe z obszaru zarządzania

Lp.	Nazwa czasopisma	Wydawca	Dyscypliny					Zakres
			nauki o zarządzaniu i jakości	ekonomia i finanse	nauki o komunikacji społecznej i mediach	nauki o polityce i administracji	inne nauki	
1.	„ZwK”	Uniwersytet Jagielloński					o kulturze i religii/ o sztuce	zarządzanie w obrębie działalności twórczej
2.	„ZM”	Uniwersytet Jagielloński		v				zarządzanie mediami, informacją, reklamą i instytucjami okołomediальnymi
3.	„ZP”	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	v	v		v	prawne/ socjologiczne/ geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	zarządzanie publiczne ze szczególnym uwzględnieniem programowania, wdrażania i oceny polityk publicznych
4.	„ZZL”	Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie	v					najnowsze trendy w teorii i praktyce zarządzania zasobami ludzkimi
5.	„PZ”	Uniwersytet Warszawski	v				o kulturze fi-zycznej/ socjologiczne	zarządzanie i ekonomia, z wykorzystaniem różnych perspektyw badawczych i teoretycznych

6.	„SiM WZUW”	Uniwersytet Warszawski	v	v	v	v	prawne	wyniki prac badawczych i projektów badań młodych pracowników nauki z dyscyplin – ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki prawne
7.	„OiZ KN”	Politechnika Śląska	v	v	v	v	socjologiczne/ psychologia	nowoczesne koncepcje zarządzania i zmiany w organizacjach
8.	„ZN PŚ”	Politechnika Śląska	v	v	v	v	socjologiczne	zarządzanie, zmiany w organizacjach, biznes, ekonomia, towaroznawstwo, biznes komputerowy
9.	„ZN PP”	Politechnika Poznańska	v					inżynieria zarządzania i inżynieria produkcji
10.	„ZN WSH”	Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu	v					najnowsze osiągnięcia naukowe w dziedzinie nauk o zarządzaniu
11.	„ZN UP-H”	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	v	v		v	prawne	zarządzanie i administracja

Źródło: oprac. własne na podstawie informacji zamieszczonych na stronach internetowych czasopism.

częstotliwość wydaje się aktualnie optymalna dla wydawców, co potwierdzają również badania przeprowadzone przez Anetę Drabek, która podaje, że wśród polskich czasopism naukowych przeważają właśnie kwartalniki (31%) (Drabek, 2009, s. 50).

Więcej niż połowa czasopism (55%) publikuje teksty wyłącznie w języku angielskim, w pięciu pismach (45%) istnieje możliwość opublikowania tekstu zarówno w języku polskim, jak i w angielskim.

Do większości redakcji (6), artykuł należy złożyć przy użyciu internetowego systemu zgłoszeń (Open Journal Systems/ ICI Publishers Panel), do pozostałych (5) tekst należy wysłać na adres mailowy. Uniwersytet Warszawski, jako jedyny wydawca, dodatkowo prosi autorów o przesłanie manuskryptu listownie na adres redakcji.

W siedmiu czasopismach (64%) nie są pobierane żadne opłaty za opublikowanie tekstu. Jednak w ostatnich latach zauważyć można, że kolejne redakcje decydują się na wprowadzenie tzw. *submission fee*, czyli opłaty za rozpatrzenie artykułu i partycypowanie autorów (nie będących pracownikami ośrodka wydającego; z wyjątkiem autorów zagranicznych) w kosztach przygotowania ich prac do publikacji. Spośród analizowanych czasopism, czterech wydawców wprowadziło już płatność za publikację. Warunki i stawki są różnicowane:

- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (od 2017): 500 zł (artykuły naukowe), 400 zł (komunikaty z badań empirycznych), 350 zł (pozostałe teksty); do recenzji kierowane są prace przysłane z dowodem wpłaty; w przypadku negatywnej recenzji – zwrot wpłaconej kwoty pomniejszony o 200 zł,
- Politechnika Poznańska: 500 zł (artykuł),
- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny: 492 zł (artykuł); w sytuacji uzyskania negatywnej recenzji – pobranie 100 zł za każdą wykonaną recenzję i zwrot niewykorzystanej kwoty,
- Wyższa Szkoła Humanitas (od 2016): 330 zł, z czego 200 zł w momencie składania artykułu i 130 zł po otrzymaniu pozytywnych recenzji.

Wszystkie analizowane czasopisma wydawane są w formie hybrydowej, w tym wersja pierwotna – elektroniczna (55%) lub drukowana (45%).

Najczęściej indeksowane są w bazach: Index Copernicus International (9), BazEkon (9), ERIH PLUS (7), CEJSH (7), CEEOL (6), BazHum (4), ProQuest (3), BazTech (3), EBSCO (3). Więcej w tabeli 2.

Redakcje czasopism naukowych działają w oparciu o podobną strukturę organizacyjną – zespół redakcyjny, rada naukowa, recenzenci. Zespół redakcyjny posiadający uprawnienia „zarządcze”, złożony jest zazwyczaj z: redaktora naczelnego, zastępcy redaktora naczelnego, redaktorów tematycznych, redaktorów technicznych i sekretarza redakcji. Do Rady Naukowej, organu doradczego, zapraszana jest umowna liczba członków – od 9 do 29 (Tab. 3). Zdarza się, że równolegle tworzona jest Honoro-

wa Rada Naukowa, w skład której wchodzi osoby szczególnie zasłużone w danej dyscyplinie (prof. James AF Stoner i prof. Charles Wankel w „OiZ KN”, prof. Helena Strzezińska i prof. Mieczysław Kabaj w „ZZL”).

Ważną kwestią jest stopień umiędzynarodowienia Rady Naukowej, który najczęściej zawiera się między 40 a 65%. Najniższy poziom umiędzynarodowienia posiadają „SiM WZUW” (30%), zaś najwyższy – „ZN WSH” (76%). Recenzenci zapraszani są do stałej bądź jednorazowej współpracy. Liczba recenzentów z zagraniczną afiliacją wzrasta, ze względu na coraz większą liczbę publikacji w języku angielskim, jak i zakres tematyczny artykułów coraz częściej obejmujący problemy i konteksty globalne. Wśród analizowanych czasopism są pisma, które nie zapraszają do współpracy zagranicznych recenzentów („ZwK”) i takie, w których ich udział przekracza ponad połowę wszystkich recenzentów („OiZ KN”). Proces recenzowania jest jednakowy we wszystkich czasopismach. Redakcja dokonuje preselekcji prac pod kątem zgodności z profilem czasopisma/tematem numeru i wymaganiami redakcyjnymi. Do artykułów spełniających kryteria powołuje dwóch niezależnych recenzentów, specjalistów w danej dziedzinie, spoza jednostki reprezentowanej przez autora. Przyjętym modelem recenzowania jest tzw. *double-blind reviewprocess* (podwójnie ślepa recenzja), w którym autor i recenzenci nie znają swoich tożsamości. W uzasadnionych przypadkach artykuł może zostać przesłany do trzeciej recenzji. Ostateczną decyzję o dopuszczeniu artykułu do publikacji podejmuje redaktor naczelny. Na koniec roku publikowana jest zbiorcza lista recenzentów na stronie WWW czasopisma.

Wszystkie czasopisma udostępniają wytyczne dotyczące przygotowania artykułu. Niektóre zamieszczają szablon artykułu w oparciu o który należy przygotować tekst („ZM”, „OiZKN”, „ZN PŚ”, „ZN PP”). Stopień szczegółowości wymagań jest zróżnicowany – od dość ogólnych do bardzo restrykcyjnych. Jako przykład tych ostatnich niechaj posłuży „ZP” z wymaganą liczbą i jakością pozycji bibliograficznych². W tej redakcji nie są co prawda pobierane opłaty za opublikowanie artykułu, ale za każde dodatkowe 1800 znaków (powyżej 40 tys.) należy uiścić 20 euro. Na stronie czasopism znajdziemy też wzory umów dla autorów, formularze recenzentkie, opisy zasad etyki publikacyjnej obowiązujące autorów, redakcję, recenzentów i procedury postępowania w przypadku naruszeń tych zasad³.

² To jest: 1) więcej niż 10 odniesień naukowych, 2) co najmniej 4 pozycje zindeksowane w Web of Science, 3) najnowsze badania opublikowane w ciągu ostatnich 5 lat, 4) literatura inna niż angielska ograniczona do min., 5) nie więcej niż 20% odniesień napisanych w jęz. innych niż angielski [<https://publicgovernance.pl/index.php/zpub/about/submissions>; [dostęp: 28.12.2021].

³ COPE's Best Practice Guidelines for Journal Editors. Więcej na stronie Committee on Publication Ethics, <http://publicationethics.org/> [dostęp: 28.12.2021].

Elektroniczny zasób archiwalny jest bogaty, a w przypadku kilku czasopism – kompletny („ZM”, „ZP”, „PZ”, „SiM WZUW”, „OiZKN”). Największe braki w udostępnieniach mają czasopisma najstarsze, powstałe przed 2000 r. Najwięcej numerów udostępniły pisma – „ZZL” (119) i „ZN PŚ” (96) choć należy zauważyć, że w obydwu przypadkach nie jest to zasób kompletny; zaś najmniej – „ZN PP” (23) i „SiM WZUW” (28). Najwcześniejsze udostępnione numery pochodzą z pierwszych lat XXI wieku – „ZZL” (2001) i „PZ” (2003). Częstą praktyką wydawniczą w ostatnich latach było wydawanie bieżących numerów czasopisma w wersji hybrydowej, przy jednoczesnym digitalizowaniu drukowanych zasobów archiwalnych. Najwięcej artykułów zostało opublikowanych w „ZN PŚ” (3046) i „PZ” (1058), najmniej w „ZM” (141), najmłodszym czasopiśmie. Odsetek artykułów polskojęzycznych zawiera się między 52% („OiZKN”) a 100% („ZZL”) z medianą – 70% (Tab. 4) zaś anglojęzycznych między 10% („ZwK”) a 48% („OiZ KN”) z medianą – 20% i wyraźną tendencją wzrostu. Trend ten wynika z przechodzenia, przez coraz większą liczbę wydawców, do publikowania artykułów w języku angielskim, czemu sprzyjają czynniki polityczne i aktualne programy wsparcia służące realizacji tego celu (Tab. 2).

Chociaż redakcje przyjmują recenzje i inne teksty (sprawozdania, polemiki, komunikaty z badań), to od wielu lat nie cieszą się one zainteresowaniem wśród autorów, głównie z powodu nikłej gratyfikacji punktowej. Recenzje stanowią mały procent wszystkich tekstów (do 5%), a większość z nich znajdujemy w początkowych numerach czasopism. Wyjątek stanowi pismo „ZZL” (14% recenzji), co wynika z zachowanej do dzisiaj, zdywersyfikowanej jego struktury. Podobna sytuacja jest z innymi typami tekstów, których nie odnajdziemy, a jeśli, to są to publikacje sprzed lat. Zauważyć można, że także struktura czasopism wyraźnie i systematycznie ubożeje. Większość, poza publikowaniem artykułów, nie zamieszcza innych rodzajów tekstów. Redakcje odchodzą od słowa wstępu, które dawniej zwykle otwierało numer. Jedyńm tytułem, który zachował stałe rubryki, jest „ZZL”. Posiada rozbudowaną i niezmienną od samego początku formułę.

Ostatnim obszarem poddanym analizie w niniejszym opracowaniu jest kwestia dostępu do artykułów. Prawie wszystkie pisma działają na zasadzie *open-access*⁴. Jedyńm, które ograniczyło dostęp do tekstów (od 6/2018) i wprowadziło opłatę, jest również „ZZL”.

⁴ Zawartość jest udostępniana na zasadach licencji Creative Commons CC BY-NC (Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne), <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl> [dostęp: 28.12.2021].

Tabela 2. Podstawowe informacje o wybranych czasopismach naukowych z obszaru zarządzania

Lp.	Nazwa czasopisma	Rok powstania	Częstotliwość ukazywania się	Język publikacji	Forma zgłoszenia artykułu	Opłata publikacyjna	Wersja pierwotna	Indeksacja w bazach danych	Punkty MNiSW*
1.	„ZwK”	2000	KW	PL/ ENG	mail	-	E	ERIH PLUS, CEEOL, CEJSH, Index Copernicus, BazEkon, ProQuest, EBSCO, NSD, ZDB, Arianta, BASE, WorldCat	20/ bz
2.	„ZM”	2013	KW	PL/ ENG	mail	-	E	ERIH PLUS, CEEOL, CEJSH, Index Copernicus, Arianta, ZDB	40/ bz
3.	„ZP”	2007	KW	ENG	OJS	-	D	CEEOL, CEJSH, BazEkon, BazHum, EBSCO, ERIH Plus, ICI, ProQuest	(20)/ 40
4.	„ZZL”	2000	2-MSC	ENG	mail	500	E	bd	(20)/ 40
5.	„PZ”	2003	KW	ENG	ICI i poczta	-	E	BazEkon, BazHum, CEJSH, CEEOL, crossref, DOAJ, EBSCO, EconPapers, ERIH, EuroPub, Index Copernicus, ProQuest / CSA, RePEc, Web of Science Core Collection /EXIT/ESCI	(20)/ 40
6.	„SiM WZUW”	2005	PLR	PL/ ENG	mail i poczta	-	E	BazEkon, BazHum, CEEOL, CEJSH, CEON, cross ref, EconPapers, ERIH PLUS, Index Copernicus, RePEc	(20)/ 40
7.	„OiZ KN”	2008	KW	ENG	system	-	D	Index Copernicus, CEJSH, BazTech, BazEkon	20/bz
8.	„ZN PŚ”	1997	nieregularny	ENG	mail	-	D	Index Copernicus, BazTech, BazEkon, E-Journal Gateway, DOAJ	(20)/ 70
9.	„ZN PP”	1969	PLR	PL/ ENG	system	500	D	BazTech, BazEkon, Index Copernicus, Erih Plus	(20)/ 40
10.	„ZN WSH”	2000	KW	PL/ ENG	ICI	330	E	Index Copernicus, BazEkon, BazHum, ERIH Plus	(20)/ 40
11.	„ZN UP-H”	2002	KW	ENG	OJS	492	D	BazEkon, Index Copernicus, CEEOL, CEJSH	(20)/ 40

Źródło: oprac. własne na podstawie informacji zamieszczonych na stronach internetowych czasopism.

Legenda: KW – kwartalnik, PLR – półrocznik; E – elektroniczna, D – drukowana, bz – bez zmian.

*punkty MNiSW/ MEiN: 1) przyznane w 2019 r., 2) przyznane w 2021 r.

Tabela 3. Struktura redakcji i stopień umiędzynarodowienia w wybranych czasopiśmiech z obszaru zarządzania

Lp.	Nazwa czasopisma	Rok	Rada Naukowa		Komitet Redakcyjny	Recenzenci	
			polscy	zagraniczni		polscy	zagraniczni
1.	„ZwK”	2019	5 (56%)	4 (44%)	redaktor naczelna, zastępca redaktor naczelnej, redaktorzy numerów tematycznych, sekretarz redakcji, członkowie zespołu redakcyjnego	28 (100%)	0
2.	„ZM”	2020	5 (50%)	5 (50%)	redaktor naczelny, 2 zastępców redaktora naczelnego będących jednocześnie redaktorami tematycznymi, redaktor językowy i sekretarz	43 (98%)	1 (2%)
3.	„ZP”	2019	15 (60%)	10 (40%)	3 redaktorów naczelnych, redaktorzy tematyczni oraz pozostali redaktorzy (statystyczny, językowy, bazy danych, online)	38 (86%)	6 (14%)
4.	„ZZL”	2019	4(36%)	7 (64%)	redaktor naczelna, redaktor honorowa, redaktor statystyczna, redaktor prawna i sekretarz redakcji	58 (92%)	5 (8%)
5.	„PZ”	2019	9 (37.5%)	15 (62.5%)	redaktor naczelny, redaktor prowadzący, redaktorzy tematyczni, redaktor statystyczny, redaktorzy językowi i sekretarz redakcji	90 (87%)	13 (13%)
6.	„SiM WZUW”	2019	7 (70%)	3 (30%)	redakcja (3 osoby), redaktorzy tematyczni, redaktor statystyczny, redakcja językowa, sekretarz redakcji	36 (100%)	0
7.	„OiZ KN”	2019	11 (39%)	17 (61%)	redaktor naczelny, dwóch zastępców redaktora naczelnego, sekretarze redakcji, sekretarz ds. promocji, redaktor wydawniczy, redaktor statystyczny, redaktorzy tematyczni	17 (49%)	18 (51%)
8.	„ZN PŚ”	2019	17 (59%)	12 (41%)	przewodniczący redakcji, wiceprzewodniczący rady redakcyjnej, członkowie rady redakcyjnej, redaktor naczelny czasopisma, redaktor serwisu, sekretarz czasopisma	bd	bd
9.	„ZN PP”	2019	8 (44%)	10 (56%)	redaktor naczelny, redaktor tematyczny, redaktorzy językowi, sekretarz redakcji, składanie i edycja tekstów, obsługa systemu redakcyjnego, redaktor statystyczny	18 (69%)	8 (31%)
10.	„ZN WSH”	2019	7 (24%)	22 (76%)	redaktor naczelna, redaktor tematyczny, redaktor językowy, redaktor statystyczny, sekretarz redakcji	15 (62,5%)	9 (37.5%)
11.	„ZN UP-H”	2019	9 (32%)	19 (68%)	redaktor naczelny, zastępca redaktora naczelnego, redaktorzy tematyczni, redaktorzy techniczni, redaktor ds. współpracy międzynarodowej, sekretarz redakcji	15 (60%)	10 (40%)

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zamieszczonych na stronach internetowych czasopism.

Tabela 4. Elektroniczny zasób archiwalny wybranych czasopism naukowych z obszaru zarządzania

Lp.	Nazwa czasopisma	Liczba udostępnionych numerów	Rok wydania	Publikacje (w liczbach/ procentach)					Dostęp do numerów archiwalnych
				artykuły				inne	
				łącznie	język polski	język angielski	recenzje		
1.	„ZwK”	46	2005-2020	375	339 (90%)	36 (10%)	24 (5%)	41 (9%)	O
2.	„ZM”	32	2013-2020	141	118 (84%)	23 (16%)	2 (1%)	3 (2%)	O
3.	„ZP”	50	2007-2019	302	239 (79%)	63 (21%)	10 (3%)	48 (13%)	O
4.	„ZZL”	119	2001-2020	426	426 (100%)	bd	197 (14%)	768 (55%)	P
5.	„PZ”	88	2003-2020	1058	824 (78%)	234 (22%)	59 (5%)	-	O
6.	„SiM-WZUW”	28	2005-2019	330	250 (76%)	80 (24%)	8 (2%)	-	O
7.	„OiZ KN”	51	2008-2020	504	262 (52%)	242 (48%)	-	-	O
8.	„ZN PŚ”	96	2011-2020	3046	2406 (79%)	640 (21%)	-	-	O
9.	„ZN PP”	23	2012-2019	328	236 (72%)	92 (28%)	-	-	O
10.	„ZN WSH”	31	2011-2020	589	437 (74%)	152 (26%)	6 (1%)	-	O
11.	„ZN UP-H”	30	2012-2020	530	385 (73%)	145 (27%)	6 (1%)	137 (20%)	O

Źródło: oprac. własne na podstawie udostępnionych elektronicznych archiwów na stronach internetowych czasopism.

Legenda: O – otwarty, P – płatny.

WNIOSKI

Czasopisma naukowe od ponad 20 lat ulegają radykalnym przeobrażeniom, czego potwierdzeniem mogą być poddane badaniu czasopisma naukowe z obszaru zarządzania. Szczególnie w ostatnich kilku latach dynamika zmian przybrała na sile. Przeprowadzona analiza polskich czasopism naukowych z obszaru zarządzania pozwoliła na zidentyfikowanie wyraźnych trendów:

- zmiana częstotliwości wydawania czasopisma i wybór kwartalnej,
- prowadzenie czasopisma w formie numerów tematycznych, koncentrujących się wokół aktualnych zjawisk,
- odejście od rozbudowanej struktury na rzecz czasopisma bezstrukturalnego, zawierającego tylko artykuły, co wynika z „nieopłacalności” publikowania przez autorów innego rodzaju tekstów,
- wybór elektronicznej wersji pierwotnej czasopisma, jako bardziej opłacalnej i docierającej do potencjalnie szerszej grupy odbiorców,
- publikowanie w czasopiśmie coraz większej liczby tekstów w języku angielskim, celem umiędzynarodowienia wyników badań polskich naukowców,
- korzystanie z dotacji na finansowanie zadań z zakresu działalności upowszechniającej naukę,
- poszerzanie cyfrowych zasobów archiwalnych o kolejne zdigitalizowane numery czasopism wydane wcześniej w formie drukowanej,
- profesjonalizacja pracy redakcji – system do zarządzania treścią i antyplagiatowy, nowoczesna strona internetowa.

Przeprowadzone badanie pozwoliło również, choć w bardzo ograniczonym zakresie, na podjęcie próby znalezienia odpowiedzi na pytanie – w jakim kierunku będą rozwijać się polskie czasopisma naukowe z obszaru zarządzania? Pytanie o tyle trudne, że wykraczające poza rzeczywistość i aktualne uwarunkowania, które mogą przecież ulec zmianie w nieodległej przyszłości. Wydaje się, że dość niedaleka przyszłość, jaka czeka czasopisma to:

- wybór języka angielskiego jako podstawowego języka publikacyjnego przez coraz większą liczbę czasopism, choć aktualnie nie brakuje głosów krytyki: „z dwóch tekstów o identycznej wartości merytorycznej bardziej wartościowy jest opublikowany w języku angielskim” (Nowak, 2013, s. 7),
- dalsza profesjonalizacja pracy redakcji i podnoszenie standardów wydawniczych, w tym dotyczących nowoczesnych stron WWW,
- znaczny wzrost liczby e-czasopism w otwartym dostępie; poszerzanie kręgu potencjalnych czytelników, zwiększanie szans na późniejsze wykorzystanie i cytowanie; możliwość korzystania w każdym miejscu, czasie, bez ograniczeń i opłat,

- kształcenie specjalistów w nowej dziedzinie i powstanie nowego zawodu – „menedżera ds. rozwoju komunikacji naukowej” (Kachniewska, 2019, s. 345), reprezentującego interesy twórców nauki, którego kompetencje obejmą: umiejętności cyfrowe, graficzne, związane z architekturą informacji i zarządzaniem treścią, komunikacją i skuteczną promocją nauki,
- zwiększanie zasięgów czasopisma pełniącego aktualnie rolę „lokalnego pośrednika” pomiędzy autorem artykułu a globalnymi bazami tekstów, do których docelowo ma trafić.

Badacze rozwoju czasopism elektronicznych zgodnie twierdzą, że czasopisma naukowe przyszłości w niczym nie będą przypominać obecnych, a obecne stadium rozwoju stanowi jedynie fazę przejściową. Marek Nahotko uważa, że czasopisma, jako rodzaj „opakowania” dla artykułów, zupełnie zanikną, natomiast powstanie jedna, olbrzymia baza wiedzy, z której będzie można korzystać w dowolnym czasie i z dowolnego miejsca na świecie (Nahotko, 2007, s. 231-234).

BIBLIOGRAFIA

- Committee on Publication Ethics: www.publicationethics.org/, [data dostępu: 28.12.2021]. Creative Commons: www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl, [data dostępu: 28.12.2021].
- Drabek, Aneta; Pulikowski Arkadiusz (2006). Baza danych „Naukowe i fachowe polskie czasopisma elektroniczne” – stan badań. *Biuletyn EBIB*, nr 1, s. 1.
- Drabek, Aneta (2009). Polskie czasopisma open access – próba charakterystyki. *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy*, nr 3/4, s. 50.
- Gogiel-Kuźmicka, Anna; Kierejczuk, Elżbieta (2020). Polskie czasopisma bibliotekarskie w otwartym dostępie. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*, nr 1 (24), s. 93.
- Kachniewska, Magdalena (2019). Komunikacja naukowa w świecie technologii cyfrowych: uwarunkowania i perspektywy rozwoju czasopism naukowych. *Folia Turistica*, nr 50 (2), s. 345.
- Meadows, Arthur, Jack (1998). *Communicating Research*. San Diego: Academic Press CA.
- MNiSW (2018a). *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych* (Dz. U. 2018 poz. 1818), [pobrano z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001818>; [data dostępu: 28.12.2021].
- MNiSW (2018b). *Rozporządzenie MNiSW z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych* (Dz. U. 2018 poz. 2152).
- MNiSW (2018c). *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”*. Załącznik do obwieszczenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 stycznia 2020 r. (Dz. U. 2020, poz. 94), [pobrano z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200000094>; [data dostępu: 28.12.2021].

- MNiSW (2019a). *Wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów*. Załącznik do komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 grudnia 2019 r. [pobrano z: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-z-dnia-18-grudnia-2019-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych2>; [data dostępu: 28.12.2021].
- MNiSW (2019b). *Zarządzenie MNiSW z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie powołania zespołów doradczych do spraw wykazów czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych* (Dz. U. 2019, poz. 12).
- MNiSW (2019c). *Lista projektów zakwalifikowanych do finansowania w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (2019)*, [pobrano z: <https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-w-sprawie-wynikow-konkursu-ogloszonego-w-ramach-programu-wsparcie-dla-czasopism-naukowych>, [data dostępu: 28.12.2021].
- MEiN (2021). *Scalony wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych*. Załącznik do Komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych [pobrano z: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych>, [data dostępu: 28.12.2021].
- Nowak, Piotr (2008). Naukowe czasopisma elektroniczne. Nahotko, Marek (2007) – recenzja. *Biblioteka* 12 (21), s. 231-234.
- Nowak, Piotr (2013). Funkcje współczesnych czasopism naukowych – pomiędzy wyobrażeniami a rzeczywistością, *Biuletyn EBIB*, nr 8 (144), s. 7.
- Oppenheim, Charles (2000). The future of scholarly journal publishing. *Journal of Documentation*, vol. 56, no. 4, s. 361.
- Pisarek, Walery (2006). *Słownik terminologii medialnej*. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas.
- Prinke, Rafał (2010). Tradycyjne funkcje czasopisma naukowego a współczesne technologie komunikacyjne. *Biblioteka*, nr 14 (23), s. 146.
- Wrona, Grażyna (2005). *Polskie czasopisma naukowe w latach 1918-1939*. Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej.

Analizowane czasopisma

- Organizacja i Zarządzanie. Kwartalnik Naukowy: www.oamquarterly.polsl.pl/?-page_id=5, [data dostępu: 28.12.2021].
- Problemy zarządzania: www.pz.wz.uw.edu.pl/resources/html/cms/MAINPAGE, [data dostępu: 28.12.2021].
- Studia i Materiały: www.sim.wz.uw.edu.pl/pl/o-pismie, [data dostępu: 28.12.2021].
- Zarządzanie w Kulturze: www.ejournals.eu/Zarzadzanie-w-Kulturze/, [data dostępu: 28.12.2021].
- Zarządzanie Mediami: www.ejournals.eu/ZM/, [data dostępu: 28.12.2021].

Zarządzanie zasobami ludzkimi: www.ipiss.com.pl/wydawnictwo/zarzadzanie-zasobami-ludzkimi, [data dostępu: 28.12.2021].

Zarządzanie publiczne: www.publicgovernance.pl/zpub/about, [data dostępu: 28.12.2021].

Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej seria: Organizacja i Zarządzanie: www.managementpapers.polsl.pl/, [data dostępu: 28.12.2021].

Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej serii Organizacja i zarządzanie: www.zeszyty.fem.put.poznan.pl/O-czasopismie,2395.html, [data dostępu: 28.12.2021].

Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas Zarządzanie: www.zeszytyhumanitas.pl/resources/html/cms/MAINPAGE, [data dostępu: 28.12.2021].

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Seria: Administracja i Zarządzanie: www.znaz.uph.edu.pl/, [data dostępu: 28.12.2021].

Artykuł w wersji poprawionej wpłynął do Redakcji 3 maja 2022 r.

Magdalena B. Król
Pedagogical University in Cracow
e-mail: magdalena.krol@up.krakow.pl
ORCID 0000-0003-4866-0385

SCIENCE POLICY IN POLAND AND CHANGES IN POLISH SCIENTIFIC JOURNALS IN THE FIELD OF MANAGEMENT IN THE YEARS 2001-2020

KEYWORDS: Scientific journals. Hybrid journals. Management. The ranking list of Polish Ministry of Science and Higher Education

ABSTRACT: **Thesis/Objective** – Scientific journals are one of basic communication tools in the world of science. The last two decades, due to the dynamic development of the Internet, information and communication technologies and media digitization, have caused far-reaching and unprecedented transformations of scientific journals in the world. **Purpose** – To determine the course of the current changes taking place in the publishing policy of journals in the area of management and indicate trends in this area. To find an answer to the research question – what are the directions of development for scientific journals in the field of management published by Polish research centers? **Research methods** – The source material was analyzed, that is the content of websites of selected scientific journals in the field of management. **Conclusions** – The study of Polish scientific journals in the field of management revealed that changes in the publishing policy take place in various areas: the structure of the journal, its content, language of expression, forms of publication, as well as distribution and financing. Systems and tools for content management in a given journal are modified, the editorial processes are systematically professionalized, and unknown or little known so far competences appear and are developed.